

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Má „hospodská“ kultura mladé dospělosti vliv na religiozitu?

Autor práce: Barbora Odehnalová

Obor studia: NVE

Posudek vypracoval: doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.

Datum: 2. 5. 2014

Práce se věnuje vztahu náboženství a hospodské kultury u mladých dospělých lidí. V situaci současné společnosti, která již nemá za samozřejmou tradiční religiozitu spojenou v naší oblasti hlavně s křesťanskými církvemi, je zkoumání podobného tématu zajímavé a smysluplné, jakkoli se může na první pohled zdát dost exotické. Vzhledem k tomu, že pro mladé dospělé lidi je hospoda mnohem navštěvovanějším a důvěrně známějším místem než kostel, a vzhledem k častému výskytu religiózních prvků v na první pohled dosti světských oblastech (sport, popkultura, sex apod.), je rozšíření zájmu i na hospody jistě namístě. Téma je dle mého soudu také v plném souladu se studovaným oborem. Stěžejní otázkou celé práce je tedy to, zda existují nějaké religiózní prvky v současné hospodské kultuře.

Práce je strukturována přehledně a srozumitelně. Po úvodu, který představuje cíl práce a její strukturu, se autorka zaměřuje na poměrně mnohvrstevnatý pojem *religiozita*, včetně jeho vztahu k českému pojmu *náboženství*. V druhé kapitole se zabývá psychologií mladé dospělosti a třetí pojmem kultury. Ve čtvrté kapitole je představen kvalitativní výzkum formou polostrukturovaného rozhovoru. Práce pak končí závěrem shrnujícím celou práci.

Pozitivním rysem práce je snaha o pečlivou přípravu výzkumu prostřednictvím seznámení se s klíčovými pojmy a výběr různých typů respondentů. Bohužel se to však autorce podařilo využít pouze z menší části. Výhrady lze představit následujícím způsobem:

1. V první části autorka představuje několik koncepcí náboženství. To je samo o sobě žádoucí a chvályhodné, nicméně není jasné, proč si autorka vybrala zrovna tyto autory a ne jiné. Výběr nepůsobí dojmem prezentace hlavních směrů nebo koncepcí, ale spíše využitím toho, co zrovna bylo v knihovně. Tomu nasvědčuje i to, že koncepce M. Střížence je především odkazem na koncepce autorů jiných, tj. je spíše přehledovou studií, která se obvykle do přehledů základních koncepcí nezařazuje. Tuto skutečnost bych nicméně chápal jako klasickou metodologickou chybu bakalářských prací a příliš bych ji autorce nevyčítal. Považuji ale za potřebné na to upozornit s ohledem na eventuální budoucí práci magisterskou, kde by se takové věci již objevovat neměly.
2. Stejný přístup jako v kapitole první (postupné probírání koncepcí jednotlivých autorů) používá autorka i ve druhé kapitole. Zde je to však již problematické. Na rozdíl od

problematického pojmu *náboženství* je podle mého soudu pojem *dospělosti* mnohem méně komplikovaným a v rámci vývojové psychologie jde (alespoň z mého v psychologii laického pohledu, který podporuje to, že v probíraných pohledech neshledávám zásadní rozdíly) o více méně standardní pojem. Proto pokládám představení po autorech za metodologicky neadekvátní. Spíše by bylo na místě probrat pojem najednou s průběžnými odkazy na různé autory.

3. Za největší slabinu ovšem pokládám závěr práce, kdy autorka konstatuje, že hospodská kultura nemá religiózní rozměr, chápeme-li religiozitu klasicky (tradičně), ale lze v ní najít prvky religiozity náhražkové. Pokládám to za hodnocení, které by asi na základě svých běžných předvědeckých zkušeností učinil každý člověk s otevřenými očima a nepotřeboval by k tomu dělat kvalitativní výzkumy. Domnívám se, že autorka mohla zajít dál a promyslet data z odpovědí tvořivěji (takto text působí tak, že po slibném rozjezdu – bez ohledu na metodologické nedostatky – autorka v závěru jaksi ztratila dech a zmohla se už jen na konstatování poměrně banálního tvrzení). Nebylo přitom nutné dojít k nějakým zásadním závěrům, velmi užitečné by byla i formulace nových otázek nebo problémů, které by mohly být východiskem dalších prací.

Z formálního hlediska je práce zpracovaná vyhovujícím způsobem. Práce je poměrně srozumitelná a úprava i jazyková úroveň dostačující (s překvapivě výraznými výjimkami, např. s. 7 nebo 19, kde se nacházejí zásadní pravopisné chyby – působí to jako poslední úpravy textu po provedené jazykové korektuře, které už korigovány nebyly). Vytknout by se daly pouze někdy neologicky řazené odstavce (téměř samostatné věty) nebo některé pasáže, kdy text působí spíše jako volné řazení vět než jako souvislé pojednání (např. s. 24 u charakteristiky subkultury). Pouze bych zmínil následující problematické body (uvádím jen pro úplnost, při obhajobě není třeba se k nim vyjadřovat):

1. Nerozlišují se přímé a nepřímé citace.
2. Kladu si otázku, zda má smysl citovat dokumenty jako SLÁMOVÁ (rozdělení typů kultury může být nalezeno i ve standardnější literatuře). Pokud ano, má smysl je citovat uvedeným způsobem v každé poznámce pod čarou?
3. Když už bychom si chtěli zakládat na přesných citacích podle normy s ISBN v každé poznámce pod čarou (což je bez ohledu na pravidla prostě nepraktické a naprosto zbytečné), bylo by dobré držet se pravidel tam, kde to smysl má (uvádět data pro citace z webu).
4. s. 30. Chybí přímá citace BROUČKA.
5. Někdy není jasný význam věty, např. s. 38, „Vyjdeme-li z Fundy...“. Co vyjadřuje spojka *zatímco*? Nemá tam být spíše *protože*?
6. Závěr je de facto spíše rozsáhlejším abstraktem popisujícím obsah jednotlivých kapitol než shrnutím výsledků práce.

Přes výše uvedené připomínky a výhrady práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě. Jako možné podněty pro diskusi navrhuji následující otázky:

s. 13. To, že každý z několika uvedených myslitelů definuje náboženství jinak, ještě neznamená, že je definuje jinak každý člověk, a že u každého vyvolává jiný pocit. Co když existuje jeden více méně silný proud společenského chápání náboženství a názorová roztříštěnost je hlavně na rovině diskusí intelektuálů (navíc s vědomím toho, že právě sociologové často překračují hranice nezávislého výzkumu a vlastního někdy až revolučního společenského aktivismu).

s. 22. Koncepce kultury jsou rozlišeny velmi stručně, takže se leccos stává nesrozumitelným. Pochopitelné je odlišení Kanta (kultura jako mravnost) a Taylora (kultura jako celek civilizačních aspektů). Proč je ale Hegel, u něhož je kultura představena jako vyjádření celku světa, uváděn spolu s Kantem?

s. 25. Nadpis „Kultura a subkultura podle Smolíka“. Buď jde o standardní teorii, která je pouze shodou okolností nastudována dle Smolíka – proč tedy uvádět tohoto autora přímo do názvu? – nebo jde o specifický přístup jednoho autora – proč ale v tom případě není uveden do kontextu autorů jiných?

Tomáš Machula

